

**RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.**

**A R R E S T**

**nr. 100.941 van 20 november 2001  
in de zaak A. 49.203/XII-2221.**

In zake : Josiane WUYTS  
die woonplaats kiest bij  
advocaat J. DRIESSEN,  
kantoor houdende te AS,  
Nieuwstraat 21

tegen :

de examencommissie van het Provinciaal Hoger Architectuur-  
instituut,  
gevestigd te DIEPENBEEK,  
Afdeling Architectuur,  
Universitaire Campus Gebouw E.

---

**D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,**

Gezien het verzoekschrift dat Josiane WUYTS op 20 november 1992 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van 23 september 1992 waarbij de examencommissie van het Provinciaal Hoger Architectuurinstituut te Diepenbeek haar niet geslaagd verklaart voor het tweede jaar afdeling architectuur;

Gelet op het arrest nr. 41.762 van 26 januari 1993 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing wordt verworpen;

Gezien de memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur R. VAN DER GUCHT;

Gelet op de beschikking van 10 oktober 1996 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van verzoekster;

Gelet op de beschikking van 2 oktober 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 13 november 2001;

Gehoord het verslag van staatsraad G. VAN HAEGENDOREN;

Gehoord de opmerkingen van advocaat D. D'HOOGHE, die loco advocaat J. DRIESSEN verschijnt voor verzoekster en van advocaat A. ROMAIN, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd R. VAN DER GUCHT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Over de gegevens van de zaak.

Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1. Verzoekster volgt tijdens het academiejaar 1991-1992 de lessen van het tweede jaar, afdeling architectuur, aan het Provinciaal Hoger Architectuur-instituut te Diepenbeek (PHAI).
2. Op 23 september 1992 verklaart de examencommissie van het betrokken jaar verzoekster niet geslaagd met 52,6% van de punten en een tekort van 7/20 voor het vak “architectonische ontwerpen en projectstudie”.
3. De raadsman van verzoekster deelt op 25 september 1992 aan de voorzitter van de examencommissie mee dat verzoekster “meent dat er een materiële vergissing gemaakt is”. Hij vervolgt :

“Ingevolge art. 3.3 van het examenreglement maakt cliënte met dit schrijven haar klacht formeel bij U aanhangig.

De klacht van cliënte is o.a. gebaseerd op art. 3.6 van het examenreglement en art. 3.5, onder voorbehoud van andere opmerkingen.

Mag ik dan ook zo vrij zijn U te vragen te willen handelen conform art. 3.3 van het kwestieuze reglement?

Kan U mij tevens laten weten wanneer ikzelf, cliënte, en mijn technisch adviseur, de examendocumenten kunnen inkijken met inbegrip van de ontwerpen en projectstudie ?”.

4. Op 30 september 1992 beantwoordt de voorzitter van de examencommissie de brief van de raadsman van verzoekster als volgt :

“Teneinde de gegrondheid van de klacht van Meijuffrouw Wuyts Josiane te kunnen onderzoeken en conform het examenreglement te handelen ontvingen wij graag nadere precisering van de vermoede materiële vergissingen”.

5. Hierop schrijft de raadsman van verzoekster andermaal de voorzitter aan, als volgt :

“Mag ik zo vrij zijn U te vragen mij dringend te laten weten wanneer cliënte, ikzelf en mijn technisch adviseur de examendocumenten kunnen inkijken met inbegrip van de ontwerpen en projectstudie zoals U reeds gevraagd op 25 september ?

Dit teneinde vastgestelde materiële vergissingen precies te kunnen formuleren.

Mag ik U in deze context ook wijzen op het feit dat het examenreglement voorziet dat de examencommissie van de eerste zitting en van de tweede zitting identiek moet zijn samengesteld behoudens overmacht, quod non, en dat het ontwerp van de tweede zitting in dezelfde geest dient te zijn als dit van de eerste zitting. Wat dit laatste betreft zal U zeker vaststellen dat het ontwerp in de eerste zitting een verbouwing betrof tot een rusthuis, terwijl het ontwerp van de tweede zitting en nieuw te bouwen advocatenkantoor betrof (3.5 en 3.6 van het examenreglement).

6. Een eerste afspraak voor een onderhoud wordt door de raadsman van verzoekster afgezegd. Uiteindelijk heeft op 5 november 1992 een onderhoud plaats waarbij verzoekster, haar raadsman en een architect die optreedt als technisch adviseur van verzoeksters raadsman, de betwiste examenopdracht kunnen inkijken;

#### Over de ontvankelijkheid van het beroep.

Overwegende dat de verwerende partij de laattijdigheid van het beroep opwerpt;

Overwegende dat de proclamatie van de bestreden beslissing dateert van woensdag 23 september 1992; dat de beroepstermijn bijgevolg niet eerder kon verstrijken dan op maandag 23 november 1992, de zestigste dag een zondag zijnde; dat het verzoekschrift, ingediend met 23 november 1992 als

postdatum van het aangetekend schrijven, in ieder geval tijdig is; dat de exceptie wordt verworpen;

Over de gegrondheid van het beroep.

Overwegende dat verzoekster in een eerste middel artikel 3.3. van het examenreglement geschonden acht, omdat de voorzitter van de examencommissie heeft nagelaten de examencommissie samen te roepen terwijl zij “de mening toegedaan is dat er materiële vergissingen gebeurd zijn” en zij “deze betwistingen inderdaad aanhangig maakte bij schrijven van 25.09.1992”;

Overwegende dat de verwerende partij verwijst naar de verdere briefwisseling van 30 september 1992 en 1 oktober 1992, hiervoor aangehaald; dat volgens haar deze grief onontvankelijk en ongegrond is, omdat verzoekster toen niet aangaf en nu nog steeds niet aangeeft op welke concrete gegevens zij zich steunt;

Overwegende dat verzoekster in haar laatste memorie stelt dat het examenreglement niet oplegt dat zij de materiële vergissingen moet verduidelijken en dat het voldoende is dat materiële vergissingen worden gesignaleerd;

Overwegende dat het bedoelde artikel 3.3. van het examenreglement stelt wat volgt :

“3.3. Betwistingen over vermoede materiële vergissingen moeten bij de voorzitter van de examencommissie formeel aanhangig gemaakt worden, uiterlijk de vierde dag volgend op de dag waarop de bekendmaking van de beslissingen plaatsvond.  
Indien de vergissing vastgesteld wordt maar geen invloed heeft op het behaalde resultaat, kunnen de voorzitter en de secretaris van de examencommissie ze herstellen. Zij dienen hierover in de eerstvolgende examenzitting te rapporteren.  
Indien de vergissing vastgesteld wordt en invloed kan hebben op het behaalde resultaat, roept de voorzitter de betrokken examencommissie binnen de dertig dagen volgend op de deliberatie, opnieuw samen. De examenzitting wordt voor de betrokken studenten heropend. Na beraadslaging worden de beslissingen bekendgemaakt overeenkomstig de bepalingen van punt 4.4. waarna de examenzitting opnieuw gesloten wordt.  
In deze bijzondere omstandigheden is er geen aanwezigheidsquorum voor de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie. (4.5.)”;

Overwegende dat verzoekster in haar brief van 25 september 1992 niet verder komt dan het vermoeden te formuleren dat er materiële vergissingen zijn begaan; dat de verwerende partij uitdrukkelijk heeft gevraagd om hierover nadere uitleg te krijgen; dat verzoekster inzage heeft gekregen van de relevante examen-documenten, met de bijstand van haar raadsman en van een architect als technisch raadgever; dat, zonder dat het nodig is na te gaan welke betekenis moet worden gegeven aan het begrip “materiële vergissingen” in artikel 3.3. van het examenreglement, vastgesteld moet worden dat verzoekster op geen enkel ogenblik ook maar het minste element bij de voorzitter van de examencommissie blijkt te hebben aangeduid dat het bestaan van een mogelijke vergissing ook maar zou kunnen doen vermoeden; dat verzoekster niet wordt gevolgd in haar stelling dat een louter vormelijk beroep op het examenreglement zou volstaan; dat in de omstandigheden van deze zaak geen sprake is van “betwistingen” die door verzoekster “formeel aanhangig gemaakt” zijn in de zin van het aangehaalde artikel 3.3.; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoekster in een tweede middel de schending aanvoert van de artikelen 2.7. en 3.5. van het examenreglement, omdat “de examencommissie, noch de juryleden van de eerste zitting dezelfde waren voor de eerste examenzitting en de tweede examenzitting”; dat zij in haar laatste memorie verduidelijkt met deze grief de afwezigheid van jurylid H. ROUX tijdens de tweede examenperiode te bedoelen; dat zij de door dit jurylid tot staving van zijn afwezigheid voorgelegde verklaring geen geldig bewijs noemt, of minstens geen aanvaardbare reden van overmacht;

Overwegende dat de bedoelde artikelen van het examenreglement stellen wat volgt :

- “2.7. Ieder lid van het onderwijzend personeel dat belast is met de onderwijsactiviteit waarover de student examen aflegt, is verplicht op dit examen aanwezig te zijn.  
Ieder lid van de examencommissie is verplicht aanwezig te zijn op de deliberatie.  
Van deze regels kan enkel in gevallen van heirkraft afgeweken worden. (3.8.)  
Dit betekent ook dat alle examinatoren van de 1ste zitting op de deliberatie van de 2de zitting dienen aanwezig te zijn ook indien zij geen studenten hebben voor de 2de zitting !
- 3.5. De juryleden voor de 2de examenzitting architectonisch ontwerpen alsook de examinatoren voor de optie zijn dezelfde als deze in de 1ste examenzitting behalve in gevallen van overmacht”;

Overwegende dat de verwerende partij niet betwist dat jurylid H. ROUX lid was van de jury voor de beoordeling, op 9 en 10 juni 1992, van het vak architectonisch ontwerpen en dat hetzelfde jurylid verhinderd was, wanneer verzoekster herexamen aflegde, op 22 september 1992 aan die jury deel te nemen; dat de verwerende partij in het administratief dossier de 23 september 1992 gedateerde verklaring neerlegt van H. ROUX, waaruit genoegzaam blijkt dat zijn afwezigheid op 22 september 1992 aan overmacht te wijten is; dat dit een geldige reden van verhindering is overeenkomstig artikel 3.5. van het examenreglement; dat, wat de toepassing van artikel 2.7. van het examenreglement betreft, uit het door de verwerende partij als stuk van het administratief dossier neergelegde “puntenboek” blijkt dat H. ROUX aanwezig was op de deliberatie van de examencommissie op 23 september 1992; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoekster een derde middel put uit de schending van artikel 5.8, laatste lid, van het examenreglement, omdat de examencommissie naliet haar beslissing tot afwijzen van verzoekster in de eerste examenzitting uitdrukkelijk te motiveren;

Overwegende dat, daargelaten de vraag of verzoekster dit middel nog op ontvankelijke wijze kan doen gelden nu zij enkel een beslissing aanvecht betreffende de tweede examenperiode, alleszins moet worden vastgesteld dat de bedoelde bepaling van het examenreglement refereert aan de beslissing tot afwijzen en niet van toepassing is op een student die, zoals verzoekster, is uitgesteld; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoekster in een vierde middel de schending aanvoert van artikel 3.6. van het examenreglement; dat zij daaromtrent de volgende toelichting geeft :

“Dat art. 3.6 van het examenreglement bepaalt dat het te maken ontwerp voor de tweede examenzitting architectonisch niet identiek mag zijn aan dit van de eerste examenzitting doch wel in dezelfde geest dient te zijn.

Dat dit helemaal niet het geval was. Dat dit van de eerste examenzitting een verbouwing betrof van een klooster in een bejaardentehuis en dat van de tweede examenzitting een nieuw te bouwen advocatenpraktijk annex woning”;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat verzoekster in de eerste examenperiode niet “de verbouwing van een klooster in een bejaardentehuis” moest ontwerpen, dat vier opdrachten gegeven werden die voor alle

studenten identiek waren : Erasmushuis Hasselt, crematorium, frietkraam en serviceflats voor bejaarden, dat de opdracht in de tweede examenperiode het ontwerp was van “een relatief groot advocatenkantoor, met een luxueuze woning (met zwembad) op een langgerekt, spievormig perceel”; dat de verwerende partij daaraan toevoegt :

“Deze opdracht was -zoals ook de opdrachten van de eerste zitting- volstrekt in de geest van het jaarprogramma van het 2de jaar afdeling architectuur waarbij de nadruk lag op de stedelijke context, de maatschappelijke context en de constructieve opbouw.

De opdracht voor de tweede zitting bood daarenboven een moeilijkheidsgraad en een complexiteit die verwant was aan die voor de eerste zitting, meer bepaald wat bouwprogramma, stedenbouwkundige problematiek en constructie betrof.

Terzake wordt verwezen naar de verantwoordingsnota met bijlage dd. 27.11.1992 van de heer LIBERLOO (stuk 19), waarin er op de architectonische aspecten van de diverse opdrachten uitvoerig wordt ingegaan en waarin zelfs verantwoording wordt gegeven per opdracht van eerste zitting in welke zin de opdracht van de tweede zitting in dezelfde geest is.

Er dient hier aangestipt te worden, dat ook de door verzoekster geraadpleegde deskundig en technisch adviseur van verzoekster architect DRIESSEN (nadat hij op 5.11.1992, gedurende ruim een half uur, de opdracht en de plannen ingezien en bestudeerd had) stelde, dat het voor hem onmogelijk was een oordeel uit te spreken”;

Overwegende dat verzoekster in haar memorie van wederantwoord stelt dat het verband tussen de ontwerpen onbestaande is en “tegenpartij ook nalaat te bewijzen welke het verband is dat er zou kunnen bestaan tussen beide projecten : men beperkt zich tot een uiterst vage verklaring als zouden beide projecten in de geest van het jaarprogramma gelegen hebben, hetgeen uiteraard onvoldoende is”;

Overwegende dat, als iemand zich beperkt tot uiterst vage verklaringen, het wel verzoekster is die in haar verzoekschrift niet verder komt dan de reeds aangehaalde bewering dat “dit helemaal niet het geval was”; dat de deskundigheid van een door de school aangestelde vakjury in beginsel aangenomen moet worden; dat verzoekster de verantwoording die de verwerende partij nog geeft in haar memorie van antwoord niet weerlegt; dat verzoekster niet heeft aangetoond dat artikel 3.6. van het examenreglement geschonden is; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat geen van de aangevoerde middelen gegrond zijn,

## **B E S L U I T :**

### **Artikel 1.**

Het beroep wordt verworpen.

### **Artikel 2.**

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van verzoekster.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op twintig november 2001, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

|        |                     |                  |
|--------|---------------------|------------------|
| de HH. | D. VERBIEST,        | kamervoorzitter, |
|        | J. LUST,            | staatsraad,      |
|        | G. VAN HAEGENDOREN, | staatsraad,      |
| Mevr.  | S. DOMS,            | griffier.        |

**De griffier,**

**De voorzitter,**

**S. DOMS.**

**D. VERBIEST.**